

فرهنگ سیاوشان

نویسنده: م. جعفری

سرشناسه: جعفری، محبوبه، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور: فرهنگ سیاوشان / نویسنده محبوبه جعفری.
مشخصات نشر: تهران: عصر نوین، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۵۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۱۵-۷۳-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: اصطلاحها و تعبیرها -- ایران -- سیاوشان

موضوع: Terms and phrases -- Iran -- Siyavashan

موضوع: زبان‌های ایرانی -- لهجه‌ها

موضوع: Iranian languages -- Provincialisms

موضوع: سیاوشان

موضوع: Siyavashan (Iran)

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ ج ۳ س ۶ / PIR۳۰۲۴

رده‌بندی دیویی: ۴۹۷/۰۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۴۷۲۱

فرهنگ سیاوشان

نویسنده: محبوبه جعفری

ویراستار: فاطمه ابراهیمی توسلی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

۵۰ صفحه رقعی

انتشارات عصر نوین

چاپ اول: ۱۳۹۵

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً
به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی)
بدون اجازه مکتوب مولف ممنوع است.

آدرس: تهران، میدان فلسطین، خ ایتالیا، تقاطع طوس، شماره ۲۷، طبقه سوم، واحد سوم

تلفن: ۵-۸۸۹۷۰۹۳۱

۰۹۱۱۹۲۳۴۲۰۶

فهرست

۵	مقدمه
۹	لغات مربوط به آب و هوا
۱۰	لغات مربوط به ابزار کار
۱۱	لغات مربوط به اعضای بدن انسان
۱۳	لغات مربوط به بازی‌های محلی
۱۳	لغات مربوط به بهداشت و آراستگی
۱۴	لغات مربوط به پخت نان
۱۶	لغات مربوط به پوشاک
۱۷	لغات مربوط به تقسیمات خانه
۱۹	لغات مربوط به حالات روحی افراد
۲۱	لغات مربوط به حیوانات به استثنای دام
۲۲	لغات مربوط به دامپروری
۲۳	لغات مربوط به دشنام‌های محلی
۲۴	لغات مربوط به رسوم قدیم
۲۵	لغات مربوط به طبیعت
۲۶	لغات مربوط به عبارات کنایی

- ۲۷ لغات مربوط به قالی و قالی‌بافی
- ۲۸ لغات مربوط به کشت و زرع
- ۳۰ لغات مربوط به کودکان
- ۳۰ لغات مربوط به مراسم ازدواج
- ۳۲ لغات مربوط به مشاغل
- ۳۲ لغات مربوط به مکالمات روزمره
- ۳۷ لغات مربوط به مواد خوراکی
- ۴۰ لغات مربوط به نسبت افراد
- ۴۱ لغات مربوط به وسایل خانه
- ۴۲ لغات مربوط به وسایل آبیاری
- ۴۳ عکس‌ها

مقدمه

در حدود شش کیلومتری شهرستان آشتیان در استان مرکزی، روستایی است به نام سیاوشان که نام آن بی‌اختیار، انسان را به یاد شاهنامه و داستان‌سرایی‌های فردوسی می‌اندازد. بنابر اساطیر باستانی، سیاوش فرزند کی‌کوسر و پد کیخسرو که به جفا و خیانت کشته شد همیشه در میان ایرانیان جایگاهی رفیع دارد. سیاوشان نام آیین «سوگ سیاوش» و نیز نام اماکنی است که در آن‌ها سوگ سیاوش برگزار می‌شده است.

امروزه دهستان سیاوشان در دویست و سی کیلومتری شهرستان و پنجاه کیلومتری مرکز استان مرکزی، یعنی اراک و حدود شش کیلومتری شهرستان آشتیان قرار دارد و یک دهستان بزرگ و با سابقه به‌شمار می‌آید.

وجود امام‌زاده بی‌بی فاطمه‌صغری (علیها‌السلام)، فرزند امام موسی‌داعی (علیه‌السلام) و خواهر کوچک حضرت معصومه (علیها‌السلام)، نشان‌دهنده اهمیت سیاوشان از گذشته‌های دور است (عبدلی‌آشتیانی، ۱۳۸۷: ۳۲).

امام علی (ع) می‌فرمایند: دانش را با نوشتن پای‌بند کنید، آنچه حفظ شود بگریزد و آنچه نوشته شود برقرار ماند (نهج‌البلاغه). در ادامه باید گفت، فرهنگ، یعنی شیوه زندگی اعضای یک جامعه که با یکدیگر زندگی می‌کنند (پارسانیا، ۱۳۹۴: ۸۷). اجزای فرهنگ عبارت‌اند از: نمادها، هنجارها، ارزش‌ها و عقاید، زبان و گویش به‌منزله نماد فرهنگی و آداب و رسوم محلی به‌عنوان هنجارهای فرهنگی از مهم‌ترین اجزای فرهنگ هر جامعه به‌شمار می‌آیند. کشور

ایران به دلیل تنوع قومی، دارای گویش‌ها و لهجه‌ها و آداب و رسوم محلی بسیار متنوعی است. ساکنان دهستان سیاوشان نیز از گذشته‌های دور به گویش محلی خاص خود سخن می‌گفتند و آداب و رسوم محلی خاص خود را به جا می‌آوردند. امروزه، متأسفانه با توجه به ضروریات زندگی شهری و کم‌رنگ شدن کاربرد گویش‌های محلی و آداب و رسوم کهن در زندگی روزمره، بیم آن می‌رود که این گویش‌ها و رسوم محلی به فراموشی سپرده شود. کتاب حاضر تلاشی هرچند اندک در جهت احیای گویش محلی و رسوم کهن ساکنان دهستان سیاوشان است.

باشد یا نه، نسل حاضر و نسل‌های بعد، با نمونه‌هایی از مهم‌ترین اجزای فرهنگ نیاکان خود، یعنی نویش محال، رسوم کهن آنان آشنایی هر چند اندک پیدا کنند. در پایان بر خود فرض می‌دانم که خانوادگی محترم امیری، بهرامی، جعفری، صالحی و دیگر عزیزانی که مؤلف را در انجام این کار گرمی یاری نمودند، سپاسگزاری کنم. این اثر ناچیز را به جامعه فرهنگی و ادبی کشور میراثداران زبان و ادبیات فارسی و مردم فهیم سیاوشان به‌خصوص نیاکان ما که این میراث یادگارن‌هاست، تقدیم می‌کنم.

و من الله التوفیق

م. جعفری - زمستان ۱۳۹۵